

2.7.2013

B7-0258/2013 }
B7-0263/2013 }
B7-0264/2013 } RC1

BENDRAS PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas pagal Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 ir 4 dalis

keičiantis šių frakcijų pasiūlymus:

Verts/ALE (B7-0258/2013)

S&D (B7-0263/2013)

GUE/NGL (B7-0264/2013)

Ginklų eksportas. Tarybos bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP įgyvendinimas
(2013/2657(RSP))

**Maria Eleni Koppa, Ana Gomes, Véronique De Keyser, Raimon Obiols,
Pino Arlacchi, Richard Howitt, Knut Fleckenstein**

S&D frakcijos vardu

Tarja Cronberg, Bart Staes, Nikos Chrysogelos, Raül Romeva i Rueda

Verts/ALE frakcijos vardu

Sabine Lösing, Willy Meyer, Takis Hadjigeorgiou

GUE/NGL frakcijos vardu

**Europos Parlamento rezoliucija „Ginklų eksportas. Tarybos bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP įgyvendinimas“
(2013/2657(RSP))**

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnius pranešimus ir rezoliucijas dėl ginklų, ypač į savo 2012 m. birželio 13 d. rezoliuciją dėl derybų dėl JT sutarties dėl prekybos ginklais¹,
- atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos bendrąją poziciją 2008/944/BUSP, nustatančią bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę,
- atsižvelgdamas Tarybos įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupės (COARM) tryliktąją² ir keturioliktąją³ metines ataskaitas,
- atsižvelgdamas į 2012 m. lapkričio 19 d. Užsienio reikalų tarybos išvadas dėl bendrosios pozicijos persvarstymo,
- atsižvelgdamas į 2002 m. liepos 12 d. Tarybos bendruosius veiksmus 2002/589/BUSP dėl Europos Sąjungos indėlio į kovą su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir plitimu ir panaikinančius Bendruosius veiksmus 1999/34/BUSP, taip pat į ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų kaupimu ir prekyba strategiją, kurią Europos Vadovų Taryba priėmė 2005 m. gruodžio 15–16 d.⁴,
- atsižvelgdamas į atnaujintą 2012 m. vasario 27 d. Europos Sąjungos bendrojo karinės įrangos sąrašą⁵,
- atsižvelgdamas į 1996 m. gegužės 12 d. Vasenaro susitarimą dėl įprastinės ginkluotės ir dvejojo naudojimo prekių ir technologijų eksporto kontrolės ir į 2011 ir 2012 m. atnaujintus šių prekių, technologijų ir šaudmenų sąrašus⁶,
- atsižvelgdamas į ES žmogaus teisių bei demokratijos pamatinės strategijos veiksmų plano 11 veiksmo e punktą, kuriuo Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT) ir valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad persvarstant Tarybos bendrąją poziciją būtų atsižvelgiama į žmogaus teises ir tarptautinę humanitarinę teisę,
- atsižvelgdamas į tai, kad 2013 m. balandžio 2 d. JT Generalinė Asamblėja patirtino visuotinę Sutartį dėl prekybos ginklais,
- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo, kuriuo valstybės narės įgaliojamos Europos Sąjungos labui pasirašyti Sutartį dėl prekybos ginklais (COM(2013)0273 final) ir į 2013 m. gegužės 28 d. Tarybos išvadas, kuriose pasiūlymas patvirtinamas ir valstybė narės raginamos minėtąją sutartį pasirašyti per iškilmingą

¹ Priimti tekstai, P7_TA(2012)0251.

² OL C 382, 2011 12 30, p. 1.

³ OL C 386, 2012 12 14, p. 1.

⁴ Europos Sąjungos Taryba, 5319/06, 2006 1 13.

⁵ OL C 85, 2012 3 22, p. 1.

⁶ <http://www.wassenaar.org/>

RC\942205LT.doc

PE509.885v01-00 }

PE509.892v01-00 }

PE509.893v01-00 } RC1

ceremoniją Niujorke 2013 m. birželio 3 d. arba kuo anksčiau,

- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 ir 4 dalis,
- A. kadangi ginklų eksportas ir perdavimas daro poveikį žmonių saugumui, žmogaus teisėms, demokratijai, geram valdymui ir socialiniam ir ekonominiam vystymuisi ir kadangi todėl svarbu sustiprinti ES karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolės politiką, kuri turėtų būti įtvirtinta skaidrioje, veiksmingoje ir bendrai pripažintoje bei apibrėžtoje ginklų kontrolės sistemoje;
- B. kadangi, remiantis Stokholmo taikos tyrimų instituto (SIPRI) duomenimis, ES valstybės narės visos kartu yra antros pagal apimtį ginklų eksportuotojos pasaulyje¹, labai nedaug atsiliekančios nuo JAV, ir kadangi vis didesnė ginklų dalis tiekama šalims už ES ribų;
- C. kadangi Bendroji pozicija 2008/944/BUSP yra teisiškai privaloma sistema, pagal kurią nustatyti aštuoni kriterijai, kurių nesilaikant eksporto licencija turėtų būti neišduodama (1–4 kriterijai) arba bent jau svarstoma galimybė jos neišduoti (5–8 kriterijai); kadangi, nepaisant to, valstybės narės išlaiko galutinę visų ginklų eksporto licencijavimo aspektų kontrolę, o bendrosios pozicijos įgyvendinimui ES Teisingumo Teismo jurisdikcija netaikoma;
- D. kadangi toli gražu ne visos ES valstybės narės Tarybos Įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupei pateikia išsamius duomenis; kadangi dėl valstybėse narėse taikomų skirtingų duomenų rinkimo ir perdavimo procedūrų gaunami neišsamūs ir nevienodi duomenų rinkiniai; kadangi sankcijų už bendrosios pozicijos pažeidimą sistema nėra nustatyta;
- E. kadangi pagal bendrosios pozicijos 3 straipsnį aštuoniais kriterijais nustatomi tik būtinieji standartai nedarant poveikio valstybių narių teisei imtis labiau ribojančių ginklų kontrolės priemonių; kadangi bendrosios pozicijos 10 straipsnyje aiškiai nustatyta, kad aštuonių kriterijų laikymuisi teikiama pirmenybė prieš bet kokius valstybių narių ekonominius, socialinius, prekybinius ar pramoninius interesus;
- F. kadangi gynybos pramonė – svarbi ES pramonė, teikianti darbo vietas; kadangi restruktūrizuojant Europos gynybos pramonę (šis procesas labai svarbus darbo vietas kuriančioms mažosioms ir vidutinėms įmonėms) taip pat reikia atsižvelgti į bendrosios pozicijos kriterijus;
- G. kadangi nuo metinių Tarybos ataskaitų pateikimo pagal Tarybos bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP, nustatančios bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę, 8 straipsnio 2 dalį pastebėta pažanga siekiant griežtesnės tikrinimo ir ataskaitų teikimo sistemos; kadangi, vis dėlto, neparengta standartizuota tikrinimo ir ataskaitų teikimo sistema ir valstybės narės, norėdamos geriau laikytis aštuonių kriterijų, turi įveikti teisėkūros ir organizacines kliūtis;
- H. kadangi bendrosios pozicijos laikymasis buvo aptariamasis akademinuose tyrimuose ir paskelbtose pilietinės visuomenės publikacijose; kadangi nėra galimybės atlikti nepriklausomo patikrinimo, ar laikomasi aštuonių kriterijų;

¹ Holtom, Paul; Bromley, Mark; Wezeman, Pieter; Wezeman, Siemon. *Trends in International Arms Transfers, 2012*, SIPRI faktų suvestinė, 2013 m. kovo mėn.

- I. kadangi tarptautinę prekybą ginklais organizacija „Transparency International“ laiko viena iš trijų labiausiai korumpuotų verslo rūšių pasaulyje; kadangi iš Bonos tarptautinio konversijos centro tyrimų paaiškėjo, kad, pavyzdžiui, Vokietijoje iš 2011 m. suteiktų 17 568 licencijų eksportuoti ginklus 5 149 atvejais, t. y. beveik 30 proc. eksporto į 76 valstybes atvejų, įtariama, jog buvo nusižengta vienam ar keliems iš aštuonių kriterijų;
- J. kadangi besivystančios šalys ir toliau yra pagrindinis ginklų tiekėjų užsienio ginklų prekybos taikynys; kadangi 2004–2011 m. laikotarpiu ginklų perdavimo susitarimų su besivystančiomis šalimis vertė sudarė du trečdalius visų tokių pasaulyje sudarytų susitarimų vertės; kadangi neatsakingas ginklų perdavimas ir su ginklais susijusios skolos mažina daugelio besivystančių šalių galimybes pasiekti Tūkstantmečio vystymosi tikslus;
- K. kadangi ES teisės aktais dėl dvejopo naudojimo prekių reglamentuojamas tokių prekių eksportas, perdavimas, tarpininkavimo paslaugos ir tranzitas pagal Reglamentą (ES) Nr. 388/2012; kadangi 2012 m. vasario mėn. priimtas atnaujintas Vasenaro susitarimo dvejopo naudojimo prekių ir technologijų sąrašas, tačiau didžiajai daugumai dvejopo naudojimo prekių, ypač stebėjimo technologijų srityje, vis dar netaikoma teisiškai privaloma eksporto kontrolės sistema;
- L. kadangi tokie įvykiai, kaip Arabų pavasaris Artimuosiuose Rytuose ir Šiaurės Afrikoje, dar kartą atskleidė probleminę demokratijos kūrimo ir žmogaus teisių klausimų sąsają – prekiaujant ginklais su tokiomis šalimis tai yra trūkumas; kadangi Arabų pavasario įvykiai dar kartą parodė, kad bendroji pozicija ir joje nustatyti aštuoni kriterijai, taip pat tokie platesnio masto tarptautiniai susitarimai, kaip Sutartis dėl prekybos ginklais, yra būtini ir labai svarbūs; kadangi apdairiai formuojant būsimas iniciatyvas ir ataskaitas turėtų būti įmanoma iš šios patirties pasimokyti, ypač kai kalbama apie prekybos apyvartoje esančių ginklų platinimą nevalstybiniais veikėjams, pavyzdžiui, Libijoje, ir galimybę juos tiesiogiai perduoti sukilėliams, pavyzdžiui, Sirijoje;
1. džiaugiasi, kad ES yra vienintelė valstybių sąjunga pasaulyje, turinti tokią išskirtinę teisiškai privalomą sistemą, kuria gerinama ginklų eksporto kontrolė, įskaitant kontrolę, susijusią su krizių regionais bei šalimis, kuriose kyla klausimų dėl žmogaus teisių padėties, ir su šalimis, kuriose kyla įrodytas pavojus, kad perduotos prekės bus neleistinu būdu perduotos kitiems galutiniams naudotojams;
 2. atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina Europos ir ne Europos trečiųjų šalių prisijungimą prie ginklų eksporto kontrolės sistemos pagal bendrąją poziciją ir Sutartį dėl prekybos ginklais; vis dėlto susirūpinęs pažymi, kad aštuoni kriterijai ES valstybėse narėse taikomi ir aiškinami nenuosekliai; todėl ragina, kad bendroji pozicija ir visi su ja priimti įsipareigojimai būtų vienodai, tolygiai ir naujai aiškinami bei įgyvendinami, kartu numatant mechanizmą, kaip būtų galima reaguoti į valstybės narės išdėstytas su ginklų eksportu susijusias saugumo problemas;
 3. pažymi, kad dėl Įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupės rengiamų metinių ataskaitų valstybių narių ginklų eksportas tapo skaidresnis; vis dėlto apgailėstauja dėl to, kad dėl atskirose valstybėse narėse taikomų skirtingų duomenų rinkimo ir pateikimo procedūrų gaunami neišsamūs ir nevienodi duomenų rinkiniai; primena valstybėms narėms, kad jos Įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupei turi pateikti išsamią metinę informaciją apie savo ginklų pardavimą, kaip sutarta ir nustatyta bendrojoje pozicijoje;

4. apgailestauja, kad 2010 m. tik 63 proc. ES valstybių narių pateikė išsamius duomenų apie savo ginklų eksportą rinkinius¹; pažymi, kad šalys, kurios kaskart pateikia neišsamius duomenis apie savo ginklų eksportą, tuo pat metu yra tarp didžiausių ginklus eksportuojančių šalių ir ES, ir pasaulyje;
5. atkreipia dėmesį į ES žmogaus teisių bei demokratijos pamatinės strategijos veiksmų plano 11 veiksmo e punktą, kuriuo EIVT ir valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad persvarstant Tarybos bendrąją poziciją būtų atsižvelgiama į žmogaus teises ir tarptautinę humanitarinę teisę; prašo EIVT pranešti apie veiksmus, kurių imtasi šiam įpareigojimui įvykdyti ir į peržiūros procesą įtraukti NVO ir pilietinę visuomenę;
6. ragina į bendrąją poziciją įtraukti po embargo taikomų priemonių rinkinį, kuris sudarys galimybę nuolat kas trys mėnesiai keistis informacija apie atsisakymus suteikti licencijas, suteiktas licencijas, prekes, ES bendrojo karinės įrangos sąrašo kategorijas, perduotų vienetų skaičių ir galutinius vartotojus; ragina valstybes nares ir Įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupę įtraukti kitus atitinkamus ES padalinius ir darbo grupes;
7. primygtinai reikalauja, jog persvarstant bendrąją poziciją, jos tekstas būtų aiškesnis ir labiau vienareikšmiškas taip siekiant užtikrinti, kad kriterijai būtų vienodžiau aiškinami ir taikomi; ypač reikalauja laikytis bendrosios pozicijos 10 straipsnio; ragina naudojimosi vadove pateikti išsamesnes 2 ir 7 kriterijų taikymo gaires ir atnaujinti I–IV priedus į juos įtraukiant nuorodą į kiekvienai šaliai skirtas ES strategijas žmogaus teisių srityje;
8. atkreipia dėmesį į tai, kad šiuos aštuonis kriterijus pažeidusios valstybės narės nesulaukia jokių pasekmių; mano, kad reiktų numatyti būdus ir priemones nepriklausomam patikrinimui, ar bendroji pozicija pažeidžiama, atlikti; mano, kad nacionaliniai parlamentai arba specialūs parlamentų organai, pavyzdžiui, parlamentinės priežiūros komitetai, turėtų užtikrinti veiksmingą kriterijų taikymo priežiūrą;
9. ragina į ES bendrąją poziciją dėl ginklų eksporto įtraukti papildomą kriterijų, kuriuo valstybės narės būtų įpareigosotos prieš tvirtinant ginklų eksporto į bet kurią šalį licenciją įvertinti papirkinėjimo ir korupcijos riziką;
10. primena, kad neskaidriai vykdomi ginklų pirkimai daug prisidėjo prie kai kurių šalių, įskaitant ne vieną valstybę narę, pernelyg didelio įsiskolinimo; todėl primygtinai reikalauja didesnio ginklų pirkimo ir pardavimo skaidrumo, o informacija apie Bendrijos vidaus ginklų prekybą ir toliau turėtų būti įtraukiama į ES metinę ataskaitą;
11. palankiai vertina tai, kad Taryba priėmė atnaujintą Vasenaro susitarimo šaudmenų sąrašo redakciją, kurioje atsižvelgta į visus 2011 m. šaudmenų sąrašo pakeitimus; ragina Tarybą taip pat patvirtinti naujausius pakeitimus, kurie buvo padaryti 2011 m. ir dvejopo naudojimo prekių sąrašė, ir dėl kurių 2012 m. gruodžio mėn. susitarė ekspertų grupė;
12. ragina valstybes nares ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę ir Komisijos pirmininko pavaduotoją siekti, kad aštuonis kriterijus vienodai ir griežtai taikytų visos valstybės narės; ragina valstybes nares ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę ir Komisijos pirmininko pavaduotoją taip pat skatinti daug didesnę skaidrumą – greičiau skelbti išsamius visų valstybių narių ginklų eksporto duomenų rinkinius; pabrėžia, kad šiuo požiūriu itin svarbus bendradarbiavimas su

¹ Bromley, M. *The review of the EU common position on arms exports: Prospects for strengthened controls*. EU Non-Proliferation Consortium, 2012 m. sausio mėn., p. 8.

pilietine visuomene;

13. be to ragina geriau taikyti Bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP kriterijus ir siūlo išnagrinėti galimybę aštuonis kriterijus taikyti ir su ginklų eksportu susijusioms paslaugoms ir dvejopo naudojimo prekėms ir technologijoms;
14. pabrėžia svarbų pilietinės visuomenės, nacionalinių parlamentų ir Europos Parlamento vaidmenį nacionaliniu ir Europos lygmenimis įgyvendinant standartus, dėl kurių susitarta bendrojoje pozicijoje, ir užtikrinant, kad jie būtų įgyvendinti, taip pat įtvirtinant skaidrią ir atskaitingą kontrolės sistemą; todėl ragina sukurti skaidrų ir tvirtą kontrolės mechanizmą, kuriuo būtų stiprinamas parlamentų vaidmuo, įskaitant sudarymą nepriklausomos ekspertų grupės, kuri Įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupę konsultuotų, kaip taikyti ir įgyvendinti aštuonis eksporto kriterijus, taip pat kaip parengti trečiųjų šalių, į kurias išduodant licencijas reikalingas ypatingas atsargumas ir budrumas, kaip nurodyta bendrosios pozicijos 2 straipsnio 2 dalies b punkte, sąrašą;
15. mano, kad turėtų būti sukurta standartizuota tikrinimo ir ataskaitų teikimo sistema siekiant reguliariai teikti informaciją apie tai, ar konkrečios valstybės narės eksportas pažeidžia aštuonis kriterijus ir kokių mastu; mano, jog svarbu, kad ši sistema būtų grindžiama skaidrumo principu;
16. teigiamai vertina valstybių narių iniciatyvas pagerinti padėtį siekiant pateikti ir paskelbti tikslią, atnaujintą ir išsamią informaciją; prašo, kad Įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupės metinėje ataskaitoje būtų pateikiama informacija apie atskiras neišduotas licencijas, nurodant kriterijų, kurių pagrindu jos neišduodamos, numerius ir susijusias valstybes nares;
17. ragina valstybes nares anksčiau pateikti papildomą informaciją, pagal kurią prireikus būtų galima parengti bendrą šalių, į kurias eksportuojant ir perduodant ginklus būtų pažeistas vienas ar keli iš aštuonių kriterijų, sąrašą, ir kuria naudodamosi nacionalinės ir bendru susitarimu suderintos tarptautinės priežiūros įstaigos geriau suprastų ir geriau vykdytų kontrolę ir kurią būtų galima panaudoti rengiant Įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupės metinę ataskaitą; šiuo tikslu siūlo nustatyti *ex-post* eksporto kontrolės mechanizmą;
18. palankiai vertina tai, kad Tarybos Įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupės susitikimuose, bendradarbiaujant su Tarybos Žmogaus teisių darbu grupe (angl. COHOM), konsultuojamasi (ir turėtų būti reguliariau konsultuojamasi) su vyriausybės pareigūnais, atsakingais už nacionalinį eksporto licencijų suteikimą, nes jie gali nemažai prisidėti įgyvendinant bendrąją poziciją ir padėti gerinti informacijos, kuria keičiamasi, kokybę; be to, mano, kad turėtų būti konsultuojamasi ir su ginklų eksporto kontrolės srityje dirbančiomis pilietinės visuomenės organizacijomis bei kitomis suinteresuotosiomis šalimis;
19. palankiai vertina tai, kad priimta Jungtinių Tautų tarptautinė sutartis dėl prekybos ginklais, nustatanti bendrus privalomus pasaulinės prekybos įprastine ginkluote standartus; primygtinai ragina ES valstybes nares ir kitas derybų šalis pasirašyti, ratifikuoti ir visapusiškai įgyvendinti Sutartį dėl prekybos ginklais;
20. pabrėžia, kad siekiant veiksmingai įgyvendinti bet kokius tarptautinius ginklų kontrolės susitarimus svarbūs skaidrumo ir atskaitomybės mechanizmai; todėl ragina įtraukti susitariančiųjų šalių keitimosi informacija ir geriausia patirtimi ginklų eksporto, importo ir perdavimo sprendimų srityje mechanizmus, taip pat griežtas ir aiškias nuostatas dėl reikalavimo susitariančiosioms šalims kiekvienais metais teikti viešas ataskaitas dėl visų

RC\942205LT.doc

PE509.885v01-00 }

PE509.892v01-00 }

PE509.893v01-00 } RC1

ginklų perdavimo sprendimų;

21. ragina Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę ir Komisijos pirmininko pavaduotoją, Komisiją ir valstybes nares įgyvendinti ES įsipareigojimus kovoti su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų ir jų šaudmenų kaupimu ir prekyba jais; primena, kad šie įsipareigojimai prisiimti tam, kad būtų galima padėti ES nepriklausančioms šalims valdyti šaulių ir lengvųjų ginklų atsargas, juos žymėti ir imtis panašių iniciatyvų – šie įsipareigojimai papildo ES nuostatas, kuriomis reglamentuojamas karinių prekių perdavimas siekiant užtikrinti, kad ES valstybės narės netiektų ginklų šalims, kuriose lengva juos netinkamai naudoti;
22. ragina Parlamente, kartu su metine ataskaita, rengti metines diskusijas apie bendrosios pozicijos įgyvendinimą, kad būtų užtikrinta tinkamo lygio parlamentinė priežiūra ir skaidrumas Europos lygiu;
23. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, ES specialiajam įgaliotiniui žmogaus teisių klausimais, Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams bei Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui.